

Oikeustapauskokoelma

JULKISASIAMIEHEN RATKAISUEHDOTUS
HENRIK SAUGMANDSGAARD ØE
26 päivänä toukokuuta 2016¹

Asia C-230/15

Brite Strike Technologies Inc.
vastaan
Brite Strike Technologies SA

(Ennakkoratkaisupyyntö – rechtbank Den Haag (Haagin alioikeus, Alankomaat))

Ennakkoratkaisupyyntö — Oikeudellinen yhteistyö yksityisoikeudellisissa asioissa — Tuomioistuinten toimivalta ja tuomioiden täytäntöönpano — Asetus (EY) N:o 44/2001 — 71 artikla — Erityistä oikeudenalaa koskevan sopimuksen sovellettavuus — Immateriaalioikeuksia koskeva Benelux-maiden sopimus — Kyseistä asetusta myöhemmin voimaan tullut mutta aiempien sopimusten sisällön toistava sopimus — Asetus N:o 44/2001 — 22 artiklan 4 alakohta — Benelux-tavaramerkkiä koskeva riita-asia — Kaikkien kolmen Benelux-maan tai ainoastaan yhden Benelux-maan tuomioistuinten toimivalta — Toimivaltaisen tuomioistuimen määrittämisessä mahdollisesti sovellettavat perusteet

I Johdanto

1. Rechtbank Den Haagin (Haagin alioikeus, Alankomaat) esittämä ennakkoratkaisukysymys koskee tuomioistuimen toimivallasta sekä tuomioiden tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta siviili- ja kauppaoikeuden alalla 22.12.2000 annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 44/2001,² jota kutsutaan yleensä ”Bryssel I -asetukseksi”, 22 artiklan 4 alakohdan sekä 71 artiklan tulkintaa.
2. Ennakkoratkaisupyyntöön taustalla on ennakkoratkaisua pyytäneessä alankomaalaisessa tuomioistuimessa vireillä oleva asia, jossa on selvitettävä, millä tuomioistuimella on alueellinen toimivalta ratkaista Yhdysvaltain oikeuden mukaan perustetun yhtiön nostama kanne, jossa vaaditaan julistamaan Luxemburgin oikeuden mukaan perustetun yhtiön omistama Benelux-tavaramerkki mitättömäksi.
3. Erityisesti rajat ylittävissä tavaramerkin pätevyyttä koskevissa riita-asioissa, joissa ovat vastakkain yksityiset, sovellettavat toimivaltasäännöt sisältyvät sekä asetuksen N:o 44/2001 22 artiklan 4 alakohtaan että 25.2.2005 tehdyn immateriaalioikeuksia (tavaramerkit ja mallit) koskevan Benelux-maiden sopimuksen³ (jäljempänä BVIE) 4.6 artiklaan, joten ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin pohtii, mikä on näihin kahteen oikeussääntöön sisältyvien säännösten ja määräysten välinen suhde silloin, kun niiden aineelliset, alueelliset ja ajalliset soveltamisalat risteävät keskenään.

1 — Alkuperäinen kieli: ranska.

2 — EYVL 2001, L 12, s. 1.

3 — Haagissa allekirjoitettu Belgian kuningaskunnan, Luxemburgin suurherttuakunnan ja Alankomaiden kuningaskunnan välinen sopimus.

4. Asetuksen N:o 44/2001 71 artiklan mukaisesti asetuksen voimaantulo ei ole kyseenalaistanut niiden, tuomioistuinten toimivaltaa erityisillä oikeudenaloilla sääntelevien sopimusten soveltamista, joiden osapuolia unionin jäsenvaltiot jo ovat. Unionin tuomioistuinta pyydetään ratkaisemaan, onko BVIE:tä pidettävä edellä mainitun artiklan perusteella ensisijaisena, kun otetaan huomioon, että se on tullut voimaan kyseistä asetusta myöhemmin mutta siinä ja erityisesti sen 4.6 artiklassa toistetaan aiempien Benelux-maiden sopimusten sisältö.

5. Jos unionin tuomioistuin katsoo, että asetuksen N:o 44/2001 säännösten on oltava ensisijaisia BVIE:n määräyksiin nähden, ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin pyytää sitä määrittämään, voidaanko kyseisen asetuksen 22 artiklan 4 alakohdan perusteella katsoa, että kolmen Benelux-maan tuomioistuimilla on yhdenvertainen kansainvälinen toimivalta pääasiassa kyseessä olevan kaltaisessa riita-asiassa, ja ellei näin ole, se pyytää unionin tuomioistuinta määrittämään, millä perusteilla voidaan nimetä se jäsenvaltio, jonka tuomioistuimilla on yksinomainen toimivalta, mahdollisesti BVIE:n 4.6 artiklaa soveltaen.

II Asiaa koskevat oikeussäännöt

A Asetus N:o 44/2001

6. Asetuksen 2 artiklan 1 kohdassa säädetään toimivaltaa koskevasta yleissäännöstä, jonka mukaan ”kanne henkilöä vastaan, jonka kotipaikka on jäsenvaltiossa, nostetaan hänen kansalaisuudestaan riippumatta tuon jäsenvaltion tuomioistuimissa, jollei tämän asetuksen säännöksistä muuta johdu”.

7. Mainitun asetuksen II luvun 6 jakson otsikko on ”Yksinomainen toimivalta”, ja siihen kuuluvan 22 artiklan 4 alakohdan ensimmäisessä alakohdassa säädetään, että ”seuraavilla tuomioistuimilla on asianosaisten kotipaikasta riippumatta yksinomainen toimivalta: – – asiassa, joka koskee patentin, tavaramerkin, mallin tai muiden senkaltaisten tallettamista tai rekisteröintiä edellyttävien oikeuksien merkitsemistä rekisteriin tai oikeuksien pätevyyttä, sen jäsenvaltion tuomioistuimilla, missä tallettamista tai rekisteröintiä on pyydetty tai tallettaminen tai rekisteröinti on tapahtunut tai missä se yhteisön säädöksen tai kansainvälisen sopimuksen määräysten mukaan katsotaan tapahtuneeksi”.

8. Edellä mainitun 4 alakohdan toisessa alakohdassa säädetään, että ”jollei eurooppapatenttien myöntämisestä Münchenissä 5 päivänä lokakuuta 1973 allekirjoitetun yleissopimuksen^[4] mukaisesta Euroopan patenttiviraston toimivallasta muuta johdu, jokaisen jäsenvaltion tuomioistuimet ovat asianosaisten kotipaikasta riippumatta yksinomaaisesti toimivaltaisia tutkimaan kaikki sanotun valtion osalta myönnettyjen eurooppalaisten patenttien rekisteröintiä tai pätevyyttä koskevat asiat”.⁵

9. Saman asetuksen VII luvun otsikko on ”Asetuksen suhde muihin säädöksiin”, ja siihen sisältyvässä 71 artiklassa säädetään seuraavaa:

”1. Tämä asetus ei vaikuta tuomioistuinten toimivaltaa tai tuomioiden tunnustamista taikka täytäntöönpanoa erityisillä oikeudenaloilla säänteleviin sopimuksiin, joiden osapuolia jäsenvaltiot ovat.

4 — Jäljempänä Euroopan patenttisopimus; yleissopimuksen teksti on saatavana internetosoitteessa <http://www.epo.org/law-practice/legal-texts/html/epc/2013/f/ma1.html>.

5 — Kyseisen 22 artiklan 4 alakohdan ensimmäinen ja toinen alakohta vastaavat sisällöltään tuomioistuimen toimivallasta sekä tuomioiden täytäntöönpanosta yksityisoikeuden alalla 27.9.1968 tehdyn yleissopimuksen 16 artiklan 4 kohtaa (EYVL 1972, L 299, s. 32), sellaisena kuin se on muutettuna myöhemmillä uusien jäsenvaltioiden tähän yleissopimukseen liittymisestä tehdyillä yleissopimuksilla (EYVL 1998, C 27, s. 1; jäljempänä Brysselin yleissopimus), sekä siihen liitetyn pöytäkirjan V artiklaa. Brysselin yleissopimuksen 16 artiklan 4 kohtaa koskevat tulkinnat ja selitykset ovat nähdäkseni sovellettavissa asetuksen N:o 44/2001 22 artiklan 4 alakohtaan näiden välisen vastaavuuden vuoksi (ks. analogisesti tuomio 10.9.2015, Holterman Ferho Exploitatie ym. (C-47/14, EU:C:2015:574, 38 kohta)).

2. Yhdenmukaisen tulkinnan varmistamiseksi 1 kohtaa sovelletaan seuraavasti:

- a) Tämä asetus ei estä erityistä oikeudenalaa koskevan yleissopimuksen osapuolena olevan valtion tuomioistuinta vetoamasta kyseisen sopimuksen mukaisiin perusteisiin toimivaltansa osalta silloinkin, kun vastaajan kotipaikka on sellaisessa jäsenvaltiossa, joka ei ole tuon sopimuksen osapuoli. Asiaa käsittelevän tuomioistuimen on kuitenkin sovellettava tämän asetuksen 26 artiklaa.

– –”⁶

10. Asetus N:o 44/2001 on kumottu asetuksella (EU) N:o 1215/2012,⁷ jota kutsutaan yleensä ”uudelleenlaadituksi Bryssel I -asetukseksi”, mutta sitä ei sovelleta asioissa, jotka on pantu vireille tuomioistuimessa ennen 10.1.2015, kuten on pääasiassa.⁸ Asetuksen N:o 44/2001 2 artiklan 1 kohtaan, 22 artiklan 4 alakohtaan ja 71 artiklaan sisältyvät toimivaltasäännöt on toistettu asetuksen N:o 1215/2012 4 artiklan 1 kohdassa, 24 artiklan 4 alakohdassa ja 71 artiklassa pienin muutoksin, jotka eivät kyseenalaista ensin mainittujen säännösten yleistä sisältöä.⁹ Asetuksella (EU) N:o 542/2014¹⁰ muutettiin viimeksi mainittua asetusta merkittävämmän lisäämällä siihen 71 a–71 d artikla, joilla säännellään niitä yhteyksiä,¹¹ joita kyseisellä asetuksella on sekä yhdistetystä patenttituomioistuimesta tehtyyn sopimukseen¹² että Benelux-maiden tuomioistuimesta tehtyyn sopimukseen.¹³

B BVIE

11. BVIE:llä kumottiin sen 5.2 artiklan mukaisesti 1.9.2006 alkaen yhtäältä Brysselissä 19.3.1962 allekirjoitettu tavaramerkkejä koskeva Benelux-maiden sopimus,¹⁴ jonka liitteenä oli Benelux-maiden yhtenäinen tavaramerkkilaki (Eenvormige Beneluxwet op de merken),¹⁵ ja toisaalta Brysselissä 25.10.1966 allekirjoitettu malleja koskeva Benelux-maiden sopimus,¹⁶ jonka liitteenä oli Benelux-maiden yhtenäinen mallilaki (Eenvormige Beneluxwet inzake Tekeningen of Modellen).¹⁷

6 — Asetuksen N:o 44/2001 71 artikla korvaa Brysselin yleissopimuksen 57 artiklan, ja niiden sanamuotojen välillä on ainoastaan yksi selvä ero (ks. tämän ratkaisuehdotuksen 25 kohta).

7 — Tuomioistuimen toimivallasta sekä tuomioiden tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta siviili- ja kauppaoikeuden alalla 12.12.2012 annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EUVL L 351, s. 1).

8 — Asetuksen N:o 1215/2012 ajallinen soveltamisala on määritelty sen 66 artiklassa.

9 — Huomautan tässä yhteydessä ainoastaan, että yhtäältä asetuksen N:o 1215/2012 24 artiklan 4 alakohdassa täsmennetään, että kyseistä säännöstä sovelletaan riippumatta siitä, onko asia riitautettu kanneteitse vai oikeudenkäyntiväitteellä (ks. tuomio 13.7.2006, GAT, C-4/03, EU:C:2006:457, 31 kohta ja tuomio 13.7.2006, Roche Nederland ym., C-539/03, EU:C:2006:458, 40 kohta), ja että toisaalta muun muassa kyseisen asetuksen 71 artiklan ranskankielisessä toisinnossa käytetään tuomioistuinta merkitsevää yleisluonteista termiä ”jurisdiction” eikä alemmanasteista tai erityistuomioistuinta merkitsevää termiä ”tribunal”, jota käytettiin asetuksen N:o 44/2001 71 artiklassa.

10 — Asetuksen (EU) N:o 1215/2012 muuttamisesta yhdistettyyn patenttituomioistuimeen ja Benelux-maiden tuomioistuimeen sovellettavien säännösten osalta 15.5.2014 annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EUVL 2014, L 163, s. 1), joka tuli sen 2 artiklan mukaisesti voimaan 10.1.2015.

11 — Ks. asetuksen N:o 542/2014 johdanto-osan ensimmäisestä neljänteen perustelukappale. Viimeksi mainitulla asetuksella lisätyssä 71 a artiklassa säädetään erityisesti, että ”useille jäsenvaltioille yhteistä tuomioistuinta”, jollaisia ovat yhdistetty patenttituomioistuin ja Benelux-maiden tuomioistuin, pidetään asetuksessa N:o 1215/2012 tarkoitettuina tuomioistuimina.

12 — Kyseinen sopimus allekirjoitettiin 19.2.2013 (EUVL 2013, C 175, s. 1), ja se tulee voimaan 89 artiklan 1 kappaleessa määrättyjen edellytysten mukaisesti, kun kolmesta jäsenvaltiosta on sen ratifioinut.

13 — Belgian kuningaskunnan, Luxemburgin suurherttuakunnan ja Alankomaiden kuningaskunnan välinen 31.3.1965 Brysselissä allekirjoitettu sopimus Benelux-maiden tuomioistuimen perustamisesta ja perussäännöstä tuli voimaan 1.1.1974. Kyseiset kolme valtiota allekirjoittivat 15.10.2012 pöytäkirjan, jolla muutettiin kyseistä sopimusta siirtämällä toimivaltaa Benelux-maiden tuomioistuimelle asetuksen N:o 1215/2012 soveltamisalaan kuuluvilla erityisillä oikeudenaloilla.

14 — Jäljempänä tavaramerkkejä koskeva Benelux-maiden yleissopimus; tuli voimaan 1.7.1969.

15 — Jäljempänä BMW; tuli voimaan 1.1.1971.

16 — Jäljempänä malleja koskeva Benelux-maiden yleissopimus; tuli voimaan 1.1.1974.

17 — Jäljempänä BTMW; tuli voimaan 1.1.1975.

12. Johdanto-osansa mukaisesti BVIE:llä on seuraavia tarkoituksia:

- korvataan tavaramerkkien ja mallien alalla annetut Benelux-maiden sopimukset, yhtenäiset lait ja muutospöytäkirjat yhdellä sopimuksella, jossa määrätään samalla kertaa sekä tavaramerkkioikeudesta että mallioikeudesta järjestelmällisellä ja avoimella tavalla,
- määrätään nopeista ja tehokkaista menettelyistä Benelux-maiden lainsäädännön mukauttamiseksi yhteisön lainsäädäntöön ja kansainvälisiin sopimuksiin, jotka kolme sopimuspuolta ovat jo ratifioineet, ja
- korvataan Benelux-maiden tavaramerkkivirasto ja Benelux-maiden mallivirasto Benelux-maiden henkisen omaisuuden (tavaramerkit ja mallit) järjestöllä, joka huolehtii tehtävistään päättävien ja toimeenpanevien elintensä, joilla on sekä omaa toimivaltaa että täydentävää toimivaltaa, kautta.¹⁸

13. BVIE:n 4.6 artiklassa, jonka otsikko on ”Alueellinen toimivalta”, toistetaan olennaisilta osin BMW:n 37 §¹⁹ ja BTMW:n 29 §,²⁰ ja siinä määrätään riita-asioista, joissa vastakkain ovat luonnolliset henkilöt tai oikeushenkilöt, seuraavaa:²¹

”1. Ellei tuomioistuimen alueellisesta toimivallasta ole tehty nimenomaista sopimusta, alueellinen toimivalta määräytyy tavaramerkkien ja mallien alalla vastaajan kotipaikan perusteella tai sen paikan perusteella, jossa riidanalainen velvollisuus on syntynyt tai täytetty tai on täytettävä. Toimivaltaa ei määritetä milloinkaan pelkästään tavaramerkin tai mallin talletus- tai rekisteröintipaikan perusteella.

2. Kun edellä luetellut perusteet eivät riitä alueellisen toimivallan määrittämiseen, kantaja voi saattaa asian oman kotipaikkansa tai asuinpaikkansa tuomioistuimen käsiteltäväksi tai, ellei kantajan koti- tai asuinpaikka ole Benelux-alueella, vapaavalintaisesti joko Brysselissä, Haagissa tai Luxemburgissa toimivan tuomioistuimen käsiteltäväksi.

3. Tuomioistuimet soveltavat omasta aloitteestaan edellä 1 ja 2 kappaleessa määriteltyjä sääntöjä ja toteavat toimivaltansa nimenomaisesti.

– –”

III Pääasia, ennakkoratkaisukysymykset ja asian käsittely unionin tuomioistuimessa

14. Brite Strike Technologies SA, jonka kotipaikka on Luxemburgissa (Luxemburg), oli jättänyt 4.2.2010 sanamerkkiä ”Brite Strike” koskevan hakemuksen saadakseen sen rekisteröityä Benelux-tavaramerkiksi BBIE:ssä, jonka toimipaikka on Haagissa.

18 — BVIE:n 1.2, 1.3 ja 1.5 artiklan mukaan järjestön päätoimipaikka on Haagissa, ja siihen kuuluu erilaisia elimiä, joiden avulla se hoitaa sille kyseisellä yleissopimuksella annettuja tehtäviä; yksi näistä elimistä on Benelux-Bureau voor de Intellectuele Eigendom (Benelux-maiden henkisen omaisuuden (tavaramerkit ja mallit) virasto, jäljempänä BBIE).

19 — Tavaramerkkejä koskevan Benelux-maiden yleissopimuksen ja malleja koskevan Benelux-maiden yleissopimuksen huomautukset, jotka Belgian hallitus, Luxemburgin hallitus ja Alankomaiden hallitus ovat laatineet yhdessä, on julkaistu hollanniksi julkaisussa *Tractatenblad van het Koninkrijk der Nederlanden*, 1962, nro 58 (ks. malleja koskevan Benelux-maiden yleissopimuksen 37 artiklasta s. 75 ja sitä seuraavat sivut). Perustelut ovat saatavana ranskaksi BBIE:n verkkosivuilla (https://www.boip.int/wps/portal/site/juridical/regulations/oldregulations!/ut/p/a0/04_Sj9CPykyssy0xPLMnMz0vMAfGjzOKdg5w8HZ0MHQ0s_IKNDdxdfX1DHL1CDYO9DfSD04r0C7IdFQHd_Xc9/).

20 — BTMW:n 29 §:ää koskevat perustelut, joissa toistetaan lähinnä BMW:n 37 §:ää koskevat perustelut, ovat niin ikään saatavana tämän ratkaisuehdotuksen alaviitteessä 19 mainituilla verkkosivuilla.

21 — Tämä pääasiassa kyseessä oleva tapaus on erotettava niistä kanteista, jotka koskevat suoraan Benelux-tavaramerkin rekisteröinnistä annettua BBIE:n päätöstä ja joiden osalta BVIE:ssä annetaan erityisiä määräyksiä (ks. 2.12, 2.17 ja 4.2 artikla).

15. Brite Strike Technologies Inc., joka on Yhdysvaltain oikeuden mukaan perustettu yhtiö ja jonka tuotteiden jälleenmyyjä Brite Strike Technologies SA on ollut, nosti 21.9.2012 kanteen viimeksi mainittua vastaan rechtbank Den Haagissa ja vaati kyseisen tavaramerkin julistamista mitättömäksi BVIE:n 2.4²² ja 2.28²³ artiklan perusteella vedoten siihen, että vastaaja oli rekisteröinyt tavaramerkin vilpillisessä mielessä ja vastoin sen oikeuksia kyseisen merkin ensimmäisenä tunnettuna käyttäjänä Benelux-maiden alueella.

16. Brite Strike Technologies SA on esittänyt alueellisen toimivallan puuttumista koskevan väitteen, jonka mukaan kanne olisi pitänyt nostaa Luxemburgissa, jossa sen oma toimipaikka sijaitsee, koska se on vastaajana, eikä Haagissa, joka on kyseisen tavaramerkin rekisteröintipaikka.

17. Ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen mukaan kyseisen prosessiväitteen ratkaisemiseksi on selvitettävä, onko BVIE:n 4.6 artiklassa määrättyä toimivaltasääntöä, jonka perusteella se ei olisi toimivaltainen ratkaisemaan kyseistä riita-asiaa,²⁴ pidettävä ensisijaisena verrattuna asetuksen N:o 44/2001 22 artiklan 4 alakohdassa säädettyyn toimivaltasääntöön, jonka perusteella se voisi sen sijaan todeta olevansa toimivaltainen.

18. Rechtbank Den Haag lainaa tässä yhteydessä Gerechtshof Den Haagin (Haagin toisen asteen tuomioistuin) 26.11.2013 antamaa tuomiota,²⁵ jossa viimeksi mainittu tuomioistuin katsoi, että asetuksessa N:o 44/2001 säädettyjä toimivaltasääntöjä oli pidettävä ensisijaisina BVIE:n toimivaltasääntöihin nähden sillä perusteella, että vaikka BVIE kuuluu aineelliselta kannalta aiempien Benelux-maiden säädöstekstien jatkumoon ja vaikka vastaavat toimivaltasäännöt ovat täysin samanlaiset, kyseinen sopimus on mainitun asetuksen voimaantuloa myöhempi, joten sen 4.6 artiklaa ei voida pitää asetuksen 71 artiklassa tarkoitettuna erityissäännöksenä.²⁶

19. Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin katsoo kuitenkin, että mainitulle 71 artiklalle annettavaan merkitykseen liittyy epäselvyyksiä, samoin kuin siihen, miten asetuksen N:o 44/2001 22 artiklan 4 alakohtaa tulisi tarvittaessa soveltaa pääasiassa kyseessä olevan kaltaisessa riita-asiaa, joka koskee Benelux-tavaramerkin pätevyyttä.

20. Näin ollen rechtbank Den Haag päätti 13.5.2015 tekemällään välipäätöksellä, joka saapui unionin tuomioistuimeen 20.5.2015, lykätä asian käsittelyä ja esittää unionin tuomioistuimelle seuraavat ennakkoratkaisukysymykset:

”1) Onko BVIE (mahdollisesti Gerechtshof Den Haagin 26.11.2013 antaman tuomion 28–34 kohdassa mainituilla perusteilla) katsottava myöhemmäksi sopimukseksi niin, ettei BVIE:n 4.6 artiklaa voida katsoa erityissäännökseksi – – asetuksen [N:o 44/2001] 71 artiklan mukaisessa merkityksessä?

22 – BVIE:n 2.4 artiklan f kohdan mukaan ”oikeutta tavaramerkkiin ei saavuteta: – – f. [Benelux-]tavaramerkin rekisteröinnin kautta, kun rekisteröintihakemus on tehty vilpillisessä mielessä, erityisesti: 1. kun talletus on tehty tietäen tai anteeksi antamattomalla tavalla tietämättömänä siitä, että kolmas osapuoli, joka ei ole antanut suostumustaan tavaramerkkinsä käyttöön, on käyttänyt samankaltaista tavaramerkkiä normaalisti vilpittömässä mielessä samankaltaisia tavaroita ja palveluja varten kolmen edellisen vuoden aikana Benelux-maissa – –”.

23 – BVIE:n 2.28 artiklan 3 kappaleen b kohdassa määrätään, että ”kun oikeudenkäyntiin osallistuu – – 2.4 artiklan – – f kohdassa tarkoitettu kolmas osapuoli, kukin asianosaisista voi vedota seuraavien mitättömyyteen: – – b. sellaisen tavaramerkin talletus, johon ei ole 2.4 artiklan – – f kohdan mukaan saatu tavaramerkkioikeutta – – viiden vuoden määräajassa rekisteröintipäivästä lukien”.

24 – Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin tuo esiin, ettei pääasian vastaajalla ole kotipaikkaa Alankomaissa, eikä myöskään ole olemassa velvollisuutta, joka olisi täytetty tai täytyisi täyttää Alankomaissa.

25 – Tuomio H&M AB ym. v. G-Star (ECLI:NL:GHDHA:2013:4466), saatavana verkkosivuilla osoitteessa <http://deeplink.rechtspraak.nl/uitspraak?id=ECLI:NL:GHDHA:2013:4466>.

26 – Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin täsmentää, että Gerechtshof Den Haagin vuonna 2013 omaksuma kanta on yhdenmukainen samasta aiheesta julkaistun artikkelin kanssa, ks. Schaafsma, S. J., ”Samenloop van EEX en BVIE”, *Intellectuele eigendom & reclamerecht (IER)*, 2012, s. 593 ja sitä seuraavat sivut, erityisesti 8 kohta. Vaikuttaa siltä, että artikkelin laatija on ollut mukana kyseisen tuomion antaneessa tuomioistuimen kokouksessa.

Jos tähän kysymykseen vastataan myöntävästi:

- 2) Seuraako – asetuksen [N:o 44/2001] 22 artiklan 4 alakohdasta, että sekä belgialaisella, alankomaalaisella että luxemburgilaisella tuomioistuimella on kansainvälinen toimivalta ratkaista riita-asia?
- 3) Jos ei, miten silloin käsiteltävänä olevan asian kaltaisessa tapauksessa on määritettävä, onko kansainvälinen toimivalta belgialaisella, alankomaalaisella vai luxemburgilaisella tuomioistuimella? Voidaanko tätä kansainvälisen toimivallan (tarkempaa) määrittämistä varten (sittenkin) soveltaa BVIE:n 4.6 artiklaa?”

21. Ainoastaan Euroopan komissio esitti kirjallisia huomautuksia. Istuntoa asianosaisten kuulemiseksi ei ole pidetty.

IV Asian tarkastelu

A Asetuksen N:o 44/2001 71 artiklan tulkinta

1. Ensimmäisen ennakkoratkaisukysymyksen kohde

22. Ensimmäisellä kysymyksellään ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin pyytää unionin tuomioistuinta lähinnä ratkaisemaan, millainen on BVIE:n 4.6 artiklassa määrättyjen toimivaltasääntöjen ja asetuksessa N:o 44/2001 säädettyjen toimivaltasääntöjen välinen suhde kyseisen asetuksen 71 artiklaan nähden, kun kyseisten kahden oikeussäännön soveltamisalat eivät ole täysin samat mutta risteävät kuitenkin niin alueellisesti, ajallisesti kuin aineellisesti.

23. Pääasiassa on kyse Benelux-tavaramerkin pätevydestä, joten asetuksen N:o 44/2001 22 artiklan 4 alakohta vaikuttaa olevan se säännös, jota ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin aikoo aivan erityisesti soveltaa käsiteltävässä asiassa oman toimivaltansa perustelemiseksi, vaikka huomauttaakin, että toisen jäsenvaltion tuomioistuimet saattaisivat olla toimivaltaisia, jos tämän sijaan sovellettaisiin BVIE:n 4.6 artiklaa. Se on muotoillut ensimmäisen kysymyksensä kuitenkin niin, että kysymys kattaa kaikki asetuksen N:o 44/2001 säännökset. Minustakaan kyseisten kahden kansainvälisen oikeussäännön keskinäiseen suhteeseen liittyvä ongelma ei ilmene ainoastaan suhteessa 22 artiklan 4 alakohtaan. On nimittäin mahdollista, että myös kyseiseen säädökseen sisältyvät muut toimivaltasäännöt kilpailevat erilaisissa tilanteissa BVIE:n 4.6 artiklan toimivaltasääntöjen kanssa tavaramerkkien tai mallien suojaamiseen liittyvässä oikeudenkäyntimenettelyssä.²⁷ Tätä mahdollisuutta ei siis pidä sivuuttaa tarkasteltaessa käsiteltävässä asiassa esitettyä ensimmäistä kysymystä, vaan kysymykseen on pyrittävä vastaamaan yleispätevällä tavalla.

²⁷ — Asetuksen N:o 44/2001 yleissääntöjä voidaan soveltaa myös muissa asioissa kuin sen 22 artiklan 4 alakohdassa tarkoitetuissa teollis- ja tekijänoikeuksien rekisteröintiä tai pätevyyttä koskeissa asioissa (ks. viimeksi mainittua säännöstä vastaavasta Brysselin yleissopimuksen 16 artiklan 4 kohdasta tuomio 15.11.1983, Duijnste 288/82, EU:C:1983:326, 23 kohta ja sitä seuraavat kohdat). Benelux-tavaramerkin loukkaamista koskeva kanne voisi siis kuulua sekä BVIE:n 4.6 artiklan että sopimukseen perustumatonta vahingonkorvausta koskeissa asioissa (jollainen oli kyseessä Gerechthof Den Haagin antamassa tuomiossa, joka otettiin esiin ennakkoratkaisupyynnönpäätöksessä; ks. tämän ratkaisuehdotuksen 18 kohta) sovellettavan, mainitun asetuksen 5 artiklan 3 alakohdan soveltamisalaan taikka väliaikaisia toimenpiteitä koskevan, mainitun asetuksen 31 artiklan soveltamisalaan (ks. tuomio 12.7.2012, Solvay, C-616/10, EU:C:2012:445, 31 kohta ja sitä seuraavat kohdat).

24. Asetuksen N:o 44/2001 71 artiklan tavoitteena on säilyttää niiden toimivaltasääntöjen soveltaminen, jotka sisältyvät jäsenvaltioiden keskenään tai kolmansien maiden kanssa tekemiin ”erityisiä oikeudenalaja” koskeviin sopimuksiin.²⁸ BVIE:n aineellinen soveltamisala on kuitenkin luonteeltaan erityinen mainitun asetuksen soveltamisalaan nähden. Täsmennän tässä yhteydessä, että päinvastoin kuin otsikon perusteella voisi luulla, BVIE:n soveltamisala ei ulotu kaikkiin immateriaalioikeuksiin, vaan se rajoittuu ainoastaan tavaramerkkeihin ja malleihin.²⁹ Asetus N:o 44/2001, erityisesti sen 22 artiklan 4 alakohta, kattaa puolestaan laajemman kirjon immateriaalioikeuksia.³⁰ Edellä mainitussa 71 artiklassa säädetyistä varauksesta pitäisi tavallisesti kuitenkin seurata, että pääasiassa sovelletaan BVIE:n 4.6 artiklassa määrättyjä toimivaltasääntöjä, ei kyseisen asetuksen 22 artiklan 4 alakohtaan sisältyvää toimivaltasääntöä.

25. Unionin tuomioistuin on kuitenkin tulkinnut 71 artiklan sanamuotoa siten, että ”tuomioistuimen toimivaltaa – – koskevat säännöt, joista määrätään erityisissä sopimuksissa, joiden *sopimuspuolia jäsenvaltiot olivat jo kyseisen asetuksen voimaan tullessa*, aiheuttavat lähtökohtaisesti sen, ettei kyseisen asetuksen samaa kysymystä koskevia säännöksiä ole sovellettava”, kun oikeusriita kuuluu tällaisen sopimuksen soveltamisalaan.³¹ Tällainen suppea tulkinta perustuu unionin tuomioistuimen mukaan siihen, että toisin kuin mainitussa 71 artiklassa, jossa käytetään ilmausta ”joiden osapuolia jäsenvaltiot ovat”, Brysselin yleissopimuksen 57 artiklassa, johon ensin mainittu artikla perustuu, käytettiin ilmausta ”joiden osapuolia jäsenvaltiot ovat tai joiden osapuoliksi ne myöhemmin tulevat” ja täsmennettiin näin, ettei kyseinen yleissopimus ole esteenä, toisin kuin asetus N:o 44/2001, muiden sellaisten tuomioistuimen toimivaltaa koskevien sääntöjen soveltamiselle, joihin sopimuspuolina olevat valtiot saattavat sitoutua *myös tulevaisuudessa* erityisiä sopimuksia tehdessään.³²

26. Rechtbank Den Haag tiedustelee unionin tuomioistuimelta, miten näitä keskinäisiä suhteita koskevia periaatteita olisi sovellettava käsiteltävässä asiassa, kun otetaan huomioon, että BVIE on tehty kiistatta asetuksen N:o 44/2001³³ voimaantulon jälkeen, mutta sen tarkoituksena on ollut lähinnä yhdistää kaksi Benelux-maiden sopimusta, jotka puolestaan oli tehty ennen kyseistä päivää.³⁴ Toisin sanoen se kysyy, onko BVIE katsottava asetusta myöhemmäksi sopimukseksi, mistä seuraisi, kuten Gerechthof Den Haag on katsonut toisen asian³⁵ yhteydessä, että pääasiassa on sovellettava asetuksen säännöksiä, ei BVIE:n määräyksiä.

28 — Täsmennän, että toisin kuin 71 artiklassa, jossa *säilytetään* niiden, ”tuomioistuimen toimivaltaa tai tuomioiden tunnustamista taikka täytäntöönpanoa erityisillä oikeudenalajoilla [sääntelevien sopimusten], joiden osapuolia jäsenvaltiot ovat” (kursivointi tässä), vaikutus, asetuksen N:o 44/2001 69 artiklassa säädetään, että viimeksi mainittu artikla *korvaa* jäsenvaltioiden välillä tehdyt näitä samoja asioita sääntelevät sopimukset, jotka ovat *yleisesti sovellettavia*. Lisäksi on niin, että vaikka kyseessä olisi luonteeltaan erityinen sopimus, mainitussa asetuksessa säädettyjä sääntöjä on sovellettava kaikissa niissä toimivaltaa koskevissa kysymyksissä, joita kyseinen sopimus ei kata (ks. kyseisen asetuksen 71 artiklaa vastaavasta Brysselin yleissopimuksen 57 artiklasta tuomio 6.12.1994, Taty, C-406/92, EU:C:1994:400, 25 ja 27 kohta).

29 — Ks. tämän ratkaisuehdotuksen 3 kohta sekä 11 kohta ja sitä seuraavat kohdat.

30 — Em. 22 artiklan 4 alakohta koskee samalla kertaa patenttia, tavaramerkkiä, mallia ja muita senkaltaisia tallettamista tai rekisteröintiä edellyttäviä oikeuksia. Viimeksi mainittu sisältää muun muassa kasvinjalostajanoikeuksien suojan (ks. tuomioistuimen toimivallasta sekä tuomioiden täytäntöönpanosta yksityisoikeuden alalla 27.9.1968 tehdystä yleissopimuksesta tehty Jenardin selvitys (EYVL 1979, C 59, s. 36), jäljempänä Jenardin selvitys).

31 — Kursivointi tässä. Ks. tuomio 4.5.2010, TNT Express Nederland (C-533/08, EU:C:2010:243, 45–48 kohta) sekä tuomio 4.9.2014, Nickel & Goeldner Spedition (C-157/13, EU:C:2014:2145, 37 kohta).

32 — Kursivointi tässä. Ks. tuomio 4.5.2010, TNT Express Nederland (EU:C:2010:243, 37 ja 38 kohta).

33 — Muistutan, että BVIE tuli voimaan 1.9.2006 eli myöhemmin kuin asetus N:o 44/2001, joka tuli voimaan sen 76 artiklan mukaisesti 1.3.2002 kyseisissä kolmessa Benelux-alueen muodostavassa jäsenvaltiossa.

34 — Ks. tämän ratkaisuehdotuksen 11 kohta.

35 — Ks. tämän ratkaisuehdotuksen 18 kohta.

27. Komissio ehdottaa, että ensimmäiseen ennakkoratkaisukysymykseen vastataan, että voimaantulopäivänsä vuoksi BVIE ei kuulu asetuksen N:o 44/2001 71 artiklassa säädetyn varauksen ajalliseen soveltamisalaan ja että näin ollen BVIE:n 4.6 artiklassa olevat toimivaltasäännöt eivät ole ensisijaisia kyseisen asetuksen toimivaltasääntöihin nähden. Olen puolestani sitä mieltä, että vaikka BVIE on muodollisesti asetusta N:o 44/2001 myöhempi, siihen sisältyvät erityiset toimivaltasäännöt ovat aineellisesti aiempia asetuksen toimivaltasääntöihin nähden, joten niiden on oltava ensisijaisia viimeksi mainittuihin verrattuna jäljempänä esitetystä syistä.

2. Asetuksen N:o 44/2001 71 artiklan säännösten soveltaminen suhteessa BVIE:ssä määrättyihin toimivaltasääntöihin

a) Asetuksen N:o 44/2001 71 artiklassa säädetyn aiempien erityisten sopimusten ensisijaisuuden periaatteen ulottuvuus

28. Asetuksen N:o 44/2001 johdanto-osan 25 perustelukappaleessa mainitaan, että asetuksen 71 artiklassa säädetty luonteeltaan erityisten sopimusten ensisijaisuus on perusteltua, jotta ”jäsenvaltioiden tekemiä kansainvälisiä sitoumuksia kunnioitettaisiin”. Kuten komissio tuo esiin, kyseisessä johdanto-osan perustelukappaleessa tarkoitetaan lähinnä kolmansien maiden kanssa tehtyjä sopimuksia.³⁶ Ei ole kuitenkaan kiistetty, etteikö 71 artiklassa säädetty varaus voisi kattaa myös pelkästään jäsenvaltioiden välillä tehdyt sopimukset, kuten Benelux-maiden sopimukset.

29. Korostan tässä yhteydessä, että toisin kuin monissa muissa yksityisoikeuden alan oikeudelliseen yhteistyöhön liittyvissä asetuksissa, asetukseen N:o 44/2001 ei sisälly säännöstä siitä, että kyseisellä asetuksella olisi ”jäsenvaltioiden välillä etusija yksinomaan kahden tai useamman jäsenvaltion välillä tehtyihin sopimukseen nähden siltä osin kuin sopimukset koskevat tällä asetuksella säänneltyjä asioita”,³⁷ mikä johtaa jäsenvaltioiden välisten sopimusten syrjäytymiseen – toisin kuin kolmansien maiden kanssa tehtyjen sopimusten – vaikka ne olisivat samalla kertaa sekä erityisiä että aiempia kyseiseen asetukseen nähden.

30. Tämä asetuksen N:o 44/2001 erityinen ominaisuus käy vielä selvemmin ilmi, kun otetaan huomioon, että asetus laadittiin kokonaan uudelleen vuonna 2012 ja vaikka kyseisen 71 artiklan ulottuvuuden arviointiin oli havaittu liittyvän käytännön ongelmia,³⁸ unionin lainsäätäjä ei muuttanut viimeksi artiklan sisältöä.³⁹ Asetuksen N:o 44/2001 korvanneen asetuksen N:o 1215/2012 71 artiklaa on tietenkin täydennetty merkittävästi asetuksella N:o 542/2014⁴⁰ rajoittamatta kuitenkaan periaatetta, jonka mukaan asetuksessa N:o 1215/2012 säädettyistä toimivaltasäännöistä voidaan poiketa luonteeltaan erityisissä, myös pelkästään jäsenvaltioiden välillä tehdyissä sopimuksissa määrättyjen toimivaltasääntöjen perusteella.

36 — Jenardin selvityksessä (mainittu edellä, s. 60) esitetään kyseistä 71 artiklaa vastaavasta Brysselin yleissopimuksen 57 artiklasta, että Euroopan yhteisön jäsenvaltioille on aiheutunut erityisalaa koskevien sopimusten tekemisen yhteydessä useimmiten velvollisuuksia kolmansia maita kohtaan, eivätkä ne voi niitä muuttaa ilman kyseisten valtioiden suostumusta.

37 — Ks. erityisesti sopimukseen perustumattomiin velvoitteisiin sovellettavasta laista (Rooma II) 11.7.2007 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 864/2007 (EUVL 2007, L 199, s. 40) 28 artiklan 2 kohta; sopimusvelvoitteisiin sovellettavasta laista (Rooma I) 17.6.2008 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 593/2008 (EUVL 2008, L 177, s. 6) 25 artiklan 2 kohta sekä toimivallasta, sovellettavasta laista, päätösten tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta ja virallisten asiakirjojen hyväksymisestä ja täytäntöönpanosta perintöasioissa sekä eurooppalaisen perintödistuksen käyttöönotosta 4.7.2012 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 650/2012 (EUVL 2012, L 201, s. 107) johdanto-osan 73 perustelukappaleen loppuosaa sekä 75 artiklan 2 kohta. Ks. aiempi, samamuodoltaan samankaltainen maksukyvyttömyysmenettelyistä 29.5.2000 annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 1346/2000 (EYVL 2000, L 160, s. 1) 49 artiklan 1 kohta sekä tuomioistuimen toimivallasta sekä tuomioiden tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta avioliittoa ja vanhempainvastuuta koskevista asioista ja asetuksen (EY) N:o 1347/2000 kumoamisesta 27.11.2003 annetun neuvoston asetuksen (EUVL 2003, L 338, s. 1) 59 artiklan 1 kohta.

38 — Ks. Hess, B., Pfeiffer, T. ja Schlosser, P., *Study JLS/C4/2005/03 – Report on the Application of Regulation Brussels I in the Member States*, Ruprecht Karls Universität Heidelberg, 2007, s. 67 ja sitä seuraavat sivut, erityisesti 145 kohta, sekä kyseisen tutkimuksen jälkeen annettu komission kertomus Euroopan parlamentille, neuvostolle ja Euroopan talous- ja sosiaalikomitealle asetuksen N:o 44/2001 soveltamisesta, 21.4.2009, KOM(2009) 174 lopullinen, 3.8.1 kohta.

39 — Vähäisen korjauksen lisäksi (ks. tämän ratkaisuehdotuksen alaviite 9).

40 — Ks. tämän ratkaisuehdotuksen 10 kohta.

31. Toinen asetuksen N:o 44/2001 71 artiklan tavoite, joka on mielestäni merkittävämpi nyt käsiteltävässä asiassa, on kiinnittää asianmukaista huomiota siihen seikkaan, että erityisissä sopimuksissa määrättyjä toimivaltasääntöjä laadittaessa on otettu huomioon kyseisten erityisten oikeudenalojen erityispiirteet ja että näillä säännöillä on siis hyödyllinen käyttötarkoitus, joka on syytä säilyttää.⁴¹ Tämä koskee aivan erityisesti immateriaalioikeuksien alaan sovitettuja kansainvälisten sopimusten toimivaltasääntöjä, joita asetuksen laatijat eivät halunneet syrjäyttää.⁴²

32. Totean edellä esitetyn perusteella, että asetuksen N:o 44/2001 71 artiklan laatimisen tarkoituksena on ollut säilyttää sellaisiin erityisiin oikeudenaloihin koskeviin sopimuksiin, joita jäsenvaltiot ovat tehneet ennen asetuksen voimaantuloa, sisältyvien toimivaltasääntöjen soveltaminen, niiltä osin kuin kyseisten sääntöjen sisältö on sovitettu paremmin kyseessä olevalle erityiselle oikeudenalalle, edellyttäen unionin tuomioistuimen oikeuskäytännön mukaisesti, että ne ovat oikeudellisessa yhteistyössä siviili- ja kauppaoikeuden alalla unionissa sovellettavien periaatteiden mukaisia.⁴³ Nähdäkseni tällaista BVIE:n 4.6 artiklaa suosivaa lähestymistapaa on sovellettava, kun otetaan erityisesti huomioon artiklan sisältö.

b) Asetuksen N:o 44/2001 voimaantuloa aiempiin erityisiin oikeudenaloihin koskeviin sopimuksiin sisältyvien toimivaltasääntöjen toistaminen BVIE:ssä

33. Sekä ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin että komissio mainitsevat, että BVIE on korvannut kolmessa Benelux-alueen muodostavassa jäsenvaltiossa vuodesta 1971 lukien tavaramerkkien ja vuodesta 1975 lukien mallien osalta voimassa olleet sopimukset tekemättä niiden sisältöön merkittäviä aineellisia muutoksia. Erityisesti BVIE:n 4.6 artiklassa, joka on ainoa käsiteltävässä asiassa merkityksellinen määräys,⁴⁴ toistetaan aiempiin sopimuksiin sisältyneet toimivaltasäännöt täsmällisesti tekemällä niihin ainoastaan terminologiaa mukautuksia, jotka olivat välttämättömiä siksi, että uusi sopimus koski samalla kertaa sekä tavaramerkkejä että malleja.⁴⁵

34. Komissio väittää, että ensimmäiseen ennakkoratkaisukysymykseen vastaamisen kannalta on kuitenkin merkityksetöntä, että BVIE:n määräykset ovat tällä tavoin analogisia korvaamiensa Benelux-maiden sopimusten määräysten kanssa. Minä sen sijaan olen sitä mieltä, että on olennaista ottaa huomioon, että mainitun 4.6 artiklan hyväksyessään BVIE:n osapuolina olevat kolme valtiota ovat pelkästään säilyttäneet niiden erityismääräysten sisällön, joita sovellettiin jo ennen asetuksen N:o 44/2001 voimaantuloa, muuttamatta mitenkään tätä sisältöä.

41 — Ks. tuomio 4.5.2010, TNT Express Nederland (C-533/08, EU:C:2010:243, 48 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen) sekä Jenardin selvitys (mainittu edellä, s. 60), jossa korostetaan, että tällaisissa sopimuksissa määrättyjä toimivaltasääntöjä laadittaessa on otettu huomioon sen kohteena olevalle alalle ominaiset näkökohdat. Lisäksi asetuksen N:o 44/2001 valmisteluasiakirjoihin kuuluvassa yhteisessä lausumassa 71 ja 72 artiklasta sekä neuvotteluista kansainvälistä yksityisoikeutta käsittelevässä Haagin konferenssissa Euroopan unionin neuvosto ja komissio ovat vahvistaneet, että ”koska erityisiä oikeudenaloihin koskevien erityissääntöjen laatiminen voi joskus olla aiheellista, neuvosto ja komissio kiinnittävät erityistä huomiota mahdollisuuteen aloittaa neuvottelut kansainvälisten sopimusten tekemiseksi joillakin näistä aloista” (ks. neuvoston pääsihteeristön 14.12.2000 antama asiakirja N:o 14139/00, JUSTCIV 137, liite I, s. 3, 2 kohta).

42 — 14.7.1999 annetussa komission ehdotuksessa neuvoston asetukseksi (EY) tuomioistuinten toimivallasta sekä tuomioiden tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta siviili- ja kauppaoikeudellisissa asioissa – jonka perusteella asetus N:o 44/2001 sitten annettiin – mainittiin nimenomaisesti myös 22 artiklan 4 alakohdassa mainittu Münchenin yleissopimus eurooppapatenttien myöntämisestä sellaisten erityisiä oikeudenaloihin koskevien sopimusten joukossa, joiden soveltamista on jatkettava ja jotka lueteltiin alun perin sen 63 artiklassa; KOM(1999) 348 lopullinen, s. 42 ja 58.

43 — Ks. viimeksi mainitusta seikasta tämän ratkaisuehdotuksen 37 kohdassa mainittu oikeuskäytäntö.

44 — Koska ennakkoratkaisupyynnöksi koskee lähinnä BVIE:n 4.6 artiklaan sisältyvien toimivaltasääntöjen ja asetuksessa N:o 44/2001 säädettyjen toimivaltasääntöjen välistä suhdetta, tarkastelussa on nähdäkseni syytä keskittyä tämän tyyppisiin sääntöihin, eli tarkasteltavaksi ei oteta muihin kyseisen yleissopimuksen määräyksiin sisältyviä aineellisen oikeuden sääntöjä. Ks. analogisesti Schlosser, P., Selvitys Tanskan kuningaskunnan, Irlannin sekä Ison-Britannian ja Pohjois-Irlannin yhdistyneen kuningaskunnan liittymisestä Brysselin yleissopimukseen sekä sen tulkintaa yhteisöjen tuomioistuimessa koskevaan pöytäkirjaan (EYVL 1979, C 59, s. 139, 238 kohdan loppuosa; jäljempänä Schlosser selvitys).

45 — Ks. tämän ratkaisuehdotuksen 11 kohta ja sitä seuraavat kohdat.

35. Koska yhtenä asetuksen N:o 44/2001 71 artiklan tarkoituksena on antaa mahdollisuus soveltaa kyseisen alan erityispiirteisiin parhaiten sopivia sääntöjä,⁴⁶ on nähdäkseni perusteltua, että BVIE:n 4.6 artiklassa toistetut toimivaltasäännöt ovat ensisijaisia asetuksessa säädettyihin toimivaltasääntöihin nähden. Kuten komissio myöntää, BVIE:ssä pyritään muun muassa asettamaan erityisiä sääntöjä, joissa otetaan huomioon Benelux-tavaramerkin erityisominaisuudet eli se, että kyseessä on yksi ainoa merkki, jota ei jaeta kyseisten jäsenvaltioiden kesken ja joka ei liity erityisesti mihinkään niistä. BVIE:n 4.6 artiklassa toistetut toimivaltasäännöt sopivat nimittäin mielestäni paremmin Benelux-tavaramerkkiä koskevan riita-asian käsittelyyn kuin asetuksessa N:o 44/2001 säädetty toimivaltasäännöt.

36. Tämä käy ilmi erityisesti kyseisen asetuksen 22 artiklan 4 alakohdan säännöstä, jota ei ole laadittu pääasiassa kyseessä olevien kaltaisia riita-asioita varten, toisin kuin BVIE:n 4.6 artikla. Palaan myöhemmin niihin rajoituksiin, joita liittyy 22 artiklan 4 alakohdan mahdolliseen soveltamiseen käsiteltävässä asiassa, mutta mainitsen jo nyt tämän kielteisen toteamuksen pääperusteet. Korostan tässä yhteydessä yhtäältä, että kyseisen säännöksen sanamuodon perusteella ei voida määrittää suoraan, mikä tuomioistuin on toimivaltainen ratkaisemaan tämäntyyppisen riita-asian,⁴⁷ kun taas BVIE:n 4.6 artiklassa luetellaan joukko täsmällisempiä toimivallan määräytymisperusteita.⁴⁸ Toisaalta viimeksi mainitussa artiklassa ei jätetä mahdollisuutta, toisin kuin asetuksen N:o 44/2001 22 artiklan 4 alakohdassa, käyttää pelkästään tavaramerkin talletus- tai rekisteröintipaikkaa toimivallan määrävänä perusteena, jotta vältetään toimivallan keskittyminen yhteen Benelux-maahan.⁴⁹ Tuon vielä esiin, että unionin lainsäätäjä on itsekin pyrkinyt antamaan asetuksesta N:o 44/2001 poikkeavia toimivaltasääntöjä, kun unionin tasolla on otettu käyttöön tällaisia immateriaalioikeuksia, joilla on yhtenäinen vaikutus useissa jäsenvaltioissa.⁵⁰

37. Katson lisäksi, ettei BVIE:n 4.6 artiklan toimivaltasääntöjen soveltaminen käsiteltävässä asiassa ole millään tavalla vastoin niitä olennaisia periaatteita, joihin jäsenvaltioiden välinen oikeudellinen yhteistyö siviili- ja kauppaoikeudellisissa asioissa perustuu ja joiden noudattamista unionin tuomioistuin valvoo silloin, kun tällä alalla sovelletaan luonteeltaan erityisiin kansainvälisiin sopimuksiin sisältyviä sääntöjä – päinvastoin.⁵¹ Kun huomioon otetaan niiden erityispiirteet ja erityisesti se, että niissä nimetään

46 — Ks. myös tämän ratkaisuehdotuksen 31 kohta.

47 — Ks. tämän ratkaisuehdotuksen 56 kohta.

48 — Mainitun 4.6 artiklan perusteella toimivalta voidaan määrittää oikeuspaikkalausekkeella, ja ellei tällaista nimenomaista sopimusta ole, toimivalta liittyy joko vastaajan kotipaikkaan tai riidanalaisen velvollisuuden syntyamis- tai täyttämipaikkaan (1 kappale); toissijaisesti kantaja voi saattaa asian kotipaikkansa tai asuinpaikkansa tuomioistuimen käsiteltäväksi, mikäli nämä sijaitsevat Benelux-alueella, tai muussa tapauksessa kantaja voi valita joko Brysselin tuomioistuimen, Haagin tuomioistuimen tai Luxemburgin tuomioistuimen välillä (2 kappale).

49 — Ks. BVIE:n 4.6 artiklan 1 kappaleen viimeinen virke. BMW:n 37 §:ää koskevista perusteluista (mainittu edellä) käy ilmi, että BVIE:n 4.6 artiklassa toistettujen, kyseiseen pykälään sisältyvien toimivaltasääntöjen laatijoiden tarkoituksena oli muun muassa olla suosimatta ainoastaan yhden sopimusvaltion tuomioistuinta ja estää toimivallan liiallinen keskittyminen sen paikan tuomioistuimelle, jossa sijaitsee Benelux-maiden tavaramerkkivirasto, jonka Benelux-maiden henkisen omaisuuden järjestö on korvannut BVIE:n 5.1 artiklan mukaisesti. Toimivallan yhteen ainoaan jäsenvaltioon keskittymisen välttäminen vaikuttaa perustuvan siihen, että vastuu riita-asioista halutaan jakaa oikeudenmukaisesti kansallisten tuomioistuinten välillä, sekä siihen, että oikeussubjekteille halutaan taata kielellisesti tasavertainen kohtelu, sillä alueellisessa liitossa, jossa käytetään sekä hollannin että ranskan kieltä, vaikuttaa hyödylliseltä olla antamatta toiselle viralliselle kielelle valta-asemaa toiseen kieleen nähden.

50 — Ks. tästä tämän ratkaisuehdotuksen 58 kohta ja sitä seuraavat kohdat.

51 — Ks. tuomio 4.9.2014, Nickel & Goeldner Spedition (C-157/13, EU:C:2014:2145, 38 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen). Tuomiossa oli kyseessä kolmansien maiden kanssa tehty yleissopimus eli Genevessä 19.5.1956 allekirjoitettu yleissopimus tavarankansainvälisessä tiekuljetuksessa käytettävästä rahtisopimuksesta (ns. "CMR-sopimus"), ja unionin tuomioistuin viittasi siinä erityisesti periaatteisiin, "joista asetuksen N:o 44/2001 johdanto-osan 6, 11, 12 ja 15–17 perustelukappaleessa mainitaan siviili- ja kauppaoikeudellisissa asioissa annettujen tuomioiden vapaa liikkuvuus, toimivaltaisten tuomioistuinten ennustettavuus ja näin ollen yksityisten oikeusvarmuus, asianmukainen lainkäyttö, se, että rinnakkaiset oikeudenkäynnit saadaan mahdollisimman vähiin, ja keskinäinen luottamus lainkäyttöön unionissa".

Benelux-tavaramerkin pätevyttä koskevan kanteen ratkaisemiseen sopivin tuomioistuin täsmällisemmällä ja tasapainoisemmalla tavalla kuin asetuksen N:o 44/2001⁵² 22 artiklan 4 alakohdassa, voidaan BVIE:n 4.6 artiklan sääntöjen todeta olevan toimivaltasääntöjen kannalta merkityksellisten periaatteiden mukaisia.⁵³

38. En myöskään ole komission kanssa samaa mieltä siitä, että jos unionin tuomioistuin päättäisi katsoa, että BVIE:n 4.6 artiklan on oltava ensisijainen asetuksen N:o 44/2001 kilpaileviin säännöksiin nähden, olisi tämä vastoin SEUT 3 artiklan 2 kohdassa määrättyä ja unionin tuomioistuimen oikeuskäytännössä täsmennettyä sääntöä, jonka mukaisesti jäsenvaltiot eivät pysty enää tekemään vapaasti keskenään sopimuksia, jotka voisivat ”vaikuttaa yhteisiin sääntöihin”, kuten asetuksessa N:o 44/2001 säädettyihin, tai ”muuttaa niiden ulottuvuutta”, sillä unionilla on tällä alalla yksinomainen toimivalta.⁵⁴ On totta, että unionin tuomioistuin on myös vahvistanut kolmansien maiden kanssa tehdyn sopimuksen yhteydessä rajoittumatta kuitenkaan nimenomaisesti kyseiseen yksittäistapaukseen, että kyseisen asetuksen 71 artiklan 1 kohdalla ”ei anneta jäsenvaltioille mahdollisuutta ottaa uusia erityisiä sopimuksia tekemällä tai jo voimassa olevia sopimuksia muuttamalla käyttöön sääntöjä, joilla olisi etusija asetuksen N:o 44/2001 sääntöihin nähden”.⁵⁵

39. Olen kuitenkin sitä mieltä, että koska BVIE:n 4.6 artiklassa määrättyissä toimivaltasäännöissä ainoastaan toistetaan asetuksen N:o 44/2001 voimaantuloa aiempien tavaramerkejä koskevan Benelux-maiden sopimuksen ja malleja koskevan Benelux-maiden sopimuksen määräykset yhdistämällä näiden kahden sopimuksen tekstit, ei voida katsoa, että BVIE:n tekeminen olisi vaikuttanut kyseisen asetuksen säännöksiin tai muuttanut niiden ulottuvuutta, eikä BVIE:tä voida pitää myöskään ”uutena erityisenä sopimuksena” tai ”jo voimassa olevan sopimuksen muutoksena” edellä mainitussa oikeuskäytännössä tarkoitettulla tavalla.

40. Tässä erityisessä tilanteessa, jossa kaksi asetusta N:o 44/2001 aiempaa Benelux-maiden sopimusta on laadittu uudelleen kyseistä asetusta myöhemmin allekirjoitetun ja ratifioidun Benelux-maiden sopimuksen yhteydessä, asetuksen 71 artiklassa säädetyille erityisten sopimusten ensisijaisuuden periaatteelle on nähdäkseni annettava enemmän painoarvoa kuin niille näkökohdille, joissa muotoa pidetään ensisijaisena sisältöön nähden. Komission puolustama kanta johtaisi kyseenalaiseen lopputulokseen: jäsenvaltioita estettäisiin tekemästä muutoksia pelkästään kieliasuun tai puhtaasti muotoon, jotka on mielestäni erotettava aineellisista muutoksista, jotka on kielletty edellä mainitussa oikeuskäytännössä.

41. Ehdottamaani asetuksen N:o 44/2001 71 artiklan ei-muodollista tulkintaa voidaan mielestäni perustella unionin oikeuden ensisijaisuuteen perustuvilla yleisluonteisemmilla näkökohdilla. SEUT 350 artiklasta⁵⁶ käy nimittäin ilmi, että Benelux-maiden tekemät alueelliset erityissopimukset on säilytettävä, mikäli niiden avulla voidaan saavuttaa Benelux-järjestelmän tavoitteet paremmin kuin unionin oikeuden säännöksillä ja määräyksillä ja jos ne ovat välttämättömiä Benelux-järjestelmän

52 — Ks. myös tämän ratkaisuehdotuksen 36, 56 ja 60 kohta.

53 — Mainitussa 4.6 artiklassa määrätty toimivaltasäännöt ovat erittäin hyvin ennustettavissa, helpottavat asianmukaista lainkäyttöä ja auttavat vähentämään rinnakkaisten oikeudenkäyntien vaaraa, ja tämän ratkaisuehdotuksen alaviitteessä 51 mainittuihin periaatteisiin kuuluvat tuomioiden vapaa liikkuvuus ja jäsenvaltioiden keskinäinen luottamus liittyvät tuomioiden tunnustamiseen ja täytäntöönpanoon (ks. tuomio 4.5.2010, TNT Express Nederland, C-533/08, EU:C:2010:243, 53 ja 54 kohta).

54 — Komissio viittaa tässä 7.2.2006 annettuun lausuntoon 1/03 (EU:C:2006:81) sekä 27.11.2012 annettuun tuomioon Pringle (C-370/12, EU:C:2012:756, 100 ja 101 kohta). Ks. myös 14.10.2014 annettu lausunto 1/13 (EU:C:2014:2303, 71 kohta ja sitä seuraavat kohdat), jossa määritetään tämän unionin yksinomaisen toimivallan rajat.

55 — 4.5.2010 annetun tuomion TNT Express Nederland (C-533/08, EU:C:2010:243, 38 kohta) mukaan ”tämän toteamuksen vahvistaa oikeuskäytäntö, jossa on todettu, että sitä mukaa kuin näitä yhteisiä sääntöjä otetaan käyttöön, jäsenvaltioilla ei ole enää oikeutta tehdä kansainvälisiä sopimuksia, joilla vaikutetaan näihin sääntöihin (ks. mm. asia 22/70, komissio v. neuvosto, tuomio 31.3.1971, [EU:C:1971:32], 17–19 kohta, ns. ERTA-tapaus ja asia C-467/98, komissio v. Tanska, tuomio 5.11.2002, [EU:C:2002:625], 77 kohta)”.

56 — Mainitussa 350 artiklassa määrätään seuraavaa: ”Perussopimusten määräykset eivät ole esteenä Belgian ja Luxemburgin ei[vät]kä Belgian, Luxemburgin ja Alankomaiden välisen alueellisen liiton olemassaololle ja toteuttamiselle siltä osin kuin näiden alueellisten liittojen tavoitteita ei saavuteta tätä sopimusta soveltamalla.”

moitteettoman toiminnan takaamiseksi.⁵⁷ Olen sitä mieltä, että tässä tilanteessa on todella aiheellista, jopa välttämätöntä, että kaikki kolme Benelux-maata säilyttävät BVIE:n 4.6 artiklassa aiemmin hyväksymänsä erityiset toimivaltasäännöt kyseisten maiden välillä olemassa olevan yhtenäisen tavaramerkkijärjestelmän sujuvan ja tasapainoisen toiminnan varmistamiseksi.⁵⁸ Tämä näkemys perustuu siihen seikkaan, että yhtäältä tällä järjestelmällä, joka on korvannut kokonaan kyseisten valtioiden omat lainsäädännöt tällä alalla,⁵⁹ ei ole toistaiseksi vastaavaa unionin oikeudessa,⁶⁰ ja toisaalta asetuksen N:o 44/2001 säännösten soveltaminen ei johtaisi tässä erityisessä asiayhteydessä yhtä tyydyttävään tulokseen kuin mainitun 4.6 artiklan soveltaminen.

42. BVIE:n on siis mielestäni katsottava olevan erityistä oikeudenalaa koskeva sopimus, jonka osapuolia jäsenvaltiot ovat, asetuksen N:o 44/2001 71 artiklassa tarkoitettussa merkityksessä, ja näin kyseisen sopimuksen 4.6 artiklaan sisältyvien toimivaltasääntöjen on oltava ensisijaisia kyseisen asetuksen toimivaltasääntöihin nähden, mikäli niiden soveltamisalat risteävät. Näin ollen ehdotan, että ensimmäiseen ennakkoratkaisukysymykseen vastataan, että kyseistä 71 artiklaa on tulkittava siten, että kun rajat ylittävä riita-asia kuuluu sekä kyseisen asetuksen että BVIE:n soveltamisalaan, jäsenvaltio voi mainitun artiklan 1 kohdan mukaisesti soveltaa kyseisen sopimuksen 4.6 artiklassa määrättyjä tuomioistuimen toimivaltaa koskevia sääntöjä.

B Asetuksen N:o 44/2001 22 artiklan 4 alakohdan tulkinta

1. Toisen ja kolmannen ennakkoratkaisukysymyksen kohde

43. Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin esittää toisen ja kolmannen kysymyksen vain toissijaisesti ja ainoastaan siinä tapauksessa, että unionin tuomioistuin vastaisi ensimmäiseen kysymykseen, että asetuksen N:o 44/2001 säännösten on oltava ensisijaisia BVIE:n 4.6 artiklaan sisältyvään toimivaltasääntöön nähden. Näin ei kuitenkaan mielestäni pitäisi käydä. Jos unionin tuomioistuin vahvistaa tulkinnan, jollaista ehdotan kyseisen asetuksen 71 artiklalle, näihin kahteen kysymykseen ei tarvitse vastata. Täydellisyyden vuoksi esitän kuitenkin aiheesta seuraavat huomautukset.

44. Ensinnäkin on täsmennettävä, että näiden kysymysten välisen yhteyden vuoksi ne olisi syytä käsitellä yhdessä, jos niihin vastataan, sillä ne molemmat koskevat nähdäkseni asetuksen N:o 44/2001 22 artiklan 4 alakohdan merkitystä ja laajuutta pääasiassa kyseessä olevan kaltaisessa riita-asia.

57 — Ks. ETY 233 artiklasta (josta on tullut SEUT 350 artikla) mm. tuomio 11.8.1995, Roders ym. (C-367/93–C-377/93, EU:C:1995:261, 40 kohta), jossa unionin tuomioistuin on todennut päinvastoin, että Benelux-alueen muodostavat jäsenvaltiot voivat vedota kyseiseen määräykseen vapautukseen sille unionin oikeuden mukaisesti kuuluvista velvoitteista, kun se on ”välttämätöntä Benelux-järjestelmän toiminnalle”, sekä julkisasiamies Tesauron ratkaisuehdotus 19.1.1995, Roders ym. (C-367/93–C-377/93, EU:C:1995:11, 8 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen), jossa muistutetaan, että kyseisen määräyksen ”tarkoituksena on välttää, että yhteisön oikeuden soveltaminen johtaisi näiden kolmen jäsenvaltion välisen alueellisen liiton hajoamiseen tai haittaisi sen kehittymistä”.

58 — Ks. tämän ratkaisuehdotuksen alaviitteessä 49 esitetyt huomautukset.

59 — Tässä yhteydessä ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin täsmentää, että ”Benelux-maiden lainsäädännössä ei tunneta kansallisia tavaramerkkejä vaan ainoastaan Benelux-tavaramerkit. Benelux-tavaramerkki on voimassa koko Benelux-alueella”.

60 — Yhteisön tavaramerkki, josta on tullut Euroopan unionin tavaramerkki (ks. tämän ratkaisuehdotuksen alaviite 80), antaa haltijalleen suojan, joka on voimassa kaikissa jäsenvaltioissa, mutta toisin kuin Benelux-tavaramerkki, sitä koskeva järjestelmä ei korvaa kansallisella tasolla sovellettavia menettelyjä ja oikeussääntöjä (ks. yhteisön tavaramerkistä 26.2.2009 annettun neuvoston asetuksen (EY) N:o 207/2009 johdanto-osan neljäs ja kuudes perustelukappale; EUVL 2009, L 78, s. 1). Jäsenvaltioiden tavaramerkkilainsäädännön lähentämisestä 22.10.2008 annettulla Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivillä 2008/95/EY (EUVL 2008, L 299, s. 25) yhdenmukaistetaan tietenkin kyseisiä lainsäädäntöjä, mutta ainoastaan osittain (ks. kyseisen direktiivin johdanto-osan neljäs perustelukappale ja sitä seuraavat perustelukappaleet).

45. Jos oletetaan, että 22 artiklan 4 alakohdassa säädettyä toimivaltasääntöä on sovellettava käsiteltävän kaltaisessa riita-asiassa, joka koskee Benelux-tavaramerkin mahdollista mitättömyyttä, ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen mukaan on epäselvää, miten tässä nimenomaisessa asiayhteydessä olisi ymmärrettävä ilmaus ”sen jäsenvaltion tuomioistuimilla, missä tallettamista tai rekisteröintiä on pyydetty”, joka on kyseisen säännöksen mukaisesti merkityksellinen liittymäperuste tavaramerkkien pätevyden alalla.

46. Toista kysymystä perustellakseen se tuo esiin lähinnä, että Benelux-tavaramerkin rekisteröintihakemus koskee yhtenäisellä tavalla koko Benelux-aluetta, joten jokaisen Benelux-alueen muodostavan jäsenvaltion tuomioistuimet eli belgialaiset, luxemburgilaiset ja alankomaalaiset tuomioistuimet voisivat olla yhteisesti toimivaltaisia mainitun 22 artiklan 4 alakohdan sanamuodon perusteella.

47. Siltä varalta, ettei unionin tuomioistuin yhdy tähän tulkintaan, ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin pyytää sitä kolmannessa kysymyksessään täsmentämään yhtäältä, mikä kyseisistä kolmesta jäsenvaltiosta on yksin kansainvälisesti toimivaltainen kyseisellä alalla, ja toisaalta, voidaanko BVIE:n 4.6 artiklassa määrättyjä alueellisen toimivallan määrääviä tekijöitä soveltaa tässä vaiheessa kyseisen valtion määrittämiseksi.

48. Komissio suosittelee huomautuksissaan mielestäni perustellusti, että toiseen kysymykseen vastataan, että asetuksen N:o 44/2001 22 artiklan 4 alakohtaa on tulkittava siten, että Benelux-tavaramerkin rekisteröintiä tai pätevyyttä koskevassa riita-asiassa niin belgialainen, alankomaalainen kuin luxemburgilainenkin tuomioistuin on kansainvälisesti toimivaltainen tutkimaan asian. Komissio ei ota kantaa kolmanteen kysymykseen. Esitän tästä aiheesta kaksi huomautusta.

2. Benelux-tavaramerkin pätevyyttä koskevan riita-asian ratkaisemiseen toimivaltaiset tuomioistuimet sovellettaessa asetuksen N:o 44/2001 22 artiklan 4 alakohtaa

a) Asetuksen N:o 44/2001 22 artiklan 4 alakohtaan sisältyvän toimivaltasäännön sisältö

49. Muistutan, että – kuten asetuksen N:o 44/2001 22 artiklan alussa säädetään – kaikille kyseisen artiklan 1–5 alakohdassa luetelluille toimivaltasäännöille yhteisiä erityispiirteitä ovat, että niitä sovelletaan asianosaisten kotipaikasta riippumatta⁶¹ ja että niissä säädetään luonteeltaan sekä yksinomaisesta että pakottavasta toimivallasta, joka vaikuttaa samalla kertaa erityisellä tavalla sekä asianosaisiin että tuomioistuihin.⁶² Koska niissä poiketaan näin paitsi kyseisen asetuksen 2 artiklan vastaajaa suosivasta yleissäännöstä, myös mahdollisuudesta tehdä vapaaehtoinen tuomioistuimen toimivaltaa koskeva sopimus, jollaista tarjotaan lähtökohtaisesti asianosaisille,⁶³ kyseisiä erityissäännöksiä on näin ollen tulkittava suppeasti.⁶⁴

61 – Asetuksen N:o 44/2001 4 artiklan 1 alakohdalla taataan 22 artiklan säännösten soveltaminen myös silloin, kun vastaajalla ei ole kotipaikkaa jäsenvaltion alueella.

62 – Ks. asetuksen N:o 44/2001 22 artiklaa vastaavasta Brysselin yleissopimuksen 16 artiklasta 13.7.2006 annettu tuomio GAT (C-4/03, EU:C:2006:457, 24 kohta).

63 – Asetuksen N:o 44/2001 23 artiklan 5 kohdassa ja 24 artiklassa kielletään kiertämästä kyseisen asetuksen 22 artiklassa säädettyä yksinomaista toimivaltaa koskevia sääntöjä joko tuomioistuimen toimivaltaa koskevalla sopimuksella tai vastaajan vapaaehtoisella vastaamisella. Totean, että BVIE:n 4.6 artiklassa päinvastoin annetaan painoarvoa oikeuspaikkalausekkeille.

64 – Ks. tuomio 12.5.2011, BVG (C-144/10, EU:C:2011:300, 30 kohta), jossa korostetaan kyseisen 22 artiklan kaikkien säännösten suppeaa tulkintaa, sekä tuomio 17.12.2015, Komu ym. (C-605/14, EU:C:2015:833, 24 kohta), jossa muistutetaan, että ”koska – asetuksen [N:o 44/2001] 22 artiklan 1 alakohdan säännökset ovat poikkeus asetuksen yleisistä toimivaltasäännöistä –, niitä ei pidä tulkita laajemmin kuin niiden tavoitteen takia on välttämätöntä. Mainittujen säännösten vaikutuksesta nimittäin asianosaisilla ei ole heille muutoin kuuluvaa, oikeuspaikkaa koskevaa valinnanvapautta, ja joissakin tilanteissa niistä aiheutuu, että asia tulee vireille tuomioistuimessa, joka ei ole yhdenkään asianosaisen kotipaikan tuomioistuin”.

50. Toisin kuin komissio toteaa kirjallisissa huomautuksissaan,⁶⁵ asetuksen N:o 44/2001 22 artiklan 4 alakohdassa, jossa tarkoitetaan kaikkia jäsenvaltion tuomioistuimia, nimetään ainoastaan jäsenvaltio, jonka tuomioistuimilla on aineellinen toimivalta kyseisen säännöksen nojalla, mutta siinä ei kuitenkaan jaeta toimivaltaa kyseisen jäsenvaltion sisällä, kuten unionin tuomioistuin on aiemmin tuomiossaan todennut.⁶⁶

51. Asetuksen 22 artiklan 4 alakohdan ensimmäisessä alakohdassa säädetään, että kun rajat ylittävä riita-asia koskee tavaramerkin kaltaisen tallettamista tai rekisteröintiä edellyttävän teollisoikeuden merkitsemistä rekisteriin tai pätevyyttä, kansainvälinen toimivalta on yksinomaan ”sen jäsenvaltion tuomioistuimilla, missä tallettamista tai rekisteröintiä on pyydetty tai tallettaminen tai rekisteröinti on tapahtunut tai missä se yhteisön säädöksen tai kansainvälisen sopimuksen määräysten mukaan katsotaan tapahtuneeksi”. Saman 4 alakohdan toisessa alakohdassa lisätään, että Euroopan patenttisopimuksen soveltamisalaan kuuluvaa eurooppapatenttia koskevalla erityisellä alalla ”jokaisen jäsenvaltion tuomioistuimet ovat – – yksinomaisesti toimivaltaisia tutkimaan kaikki sanotun valtion osalta myönnettyjen eurooppalaisten patenttien rekisteröintiä ja pätevyyttä koskevat asiat”.⁶⁷

52. Tällaisesta, kahdessa kyseisessä alakohdassa säädetyllä yksinomaisella liittymällä jäsenvaltioon, jota kyseisen oikeuden myöntäminen koskee suoraan, on hyvin täsmällinen tarkoitus. Se vastaa lainsäätäjän tahtoa noudattaa tuomioistuimen ja riita-asian läheisyyden sekä asianmukaisen lainkäytön helpottamisen tavoitteita, jotka mainitaan asetuksen N:o 44/2001 johdanto-osan 12 perustelukappaleessa lähtökohtaisesti vastaajan kotipaikan mukaan määräytyvästä tuomioistuinten toimivallasta poikkeamisen perusteina.

53. Sen valtion tuomioistuimet, joissa kyseisellä oikeudella on oikeusvaikutuksia, katsotaan ”parhaiksi”⁶⁸ ratkaisemaan kyseisen oikeuden rekisteröintiä tai pätevyyttä koskevat riita-asiat siihen sovellettavan lainsäädännön perusteella, joka on yleensä sen saman valtion lainsäädäntö, jonka alueella oikeudella on suoja.⁶⁹ Kuten komissio korostaa, perinteisesti immateriaalioikeuksien turvaamisen ja kansallisen itsemääräämisoikeuden välillä on ollut vahva yhteys.⁷⁰ Myös unionin tuomioistuin on tuonut tästä esiin, että patentin kaltaisten oikeuksien myöntäminen edellyttää kansallisen hallintoviranomaisen toimia ja niihin liittyvät riita-asiat on jätetty monissa jäsenvaltioissa niihin erikoistuneiden tuomioistuinten ratkaistaviksi.⁷¹

54. Kun huomioon otetaan pääasiassa kyseessä olevaan immateriaalioikeuteen liittyvät huomattavat erityispiirteet, on tämän lainsäädännön ja oikeuskäytännön perusteella tutkittava, miten asetuksen N:o 44/2001 22 artiklan 4 alakohtaa koskevia säännöksiä olisi mahdollisesti sovellettava tässä tapauksessa.

65 — Komissio väittää mielestäni virheellisesti, että 22 artiklan 4 alakohdassa säädettyjä perusteita soveltamalla voidaan lähtökohtaisesti nimetä *yksi ainoa* toimivaltainen kansallinen tuomioistuin. Tilanteen mukaan kyseessä on sen jäsenvaltion *tuomioistuin*, jossa kyseisen teollisoikeuden talletus tai rekisteröinti on tapahtunut (kursivointi tässä).

66 — Ks. tuomio 28.4.2009, *Apostolides* (C-420/07, EU:C:2009:271, 48 kohta).

67 — Schlosserin selvityksessä täsmennetään, että viimeksi mainitun perusteen nojalla toimivaltaisia ovat paitsi sen valtion tuomioistuimet, jossa eurooppapatenttia on haettu, myös sen valtion tuomioistuimet, jossa kyseistä hakemusta pidetään pätevänä ja jossa se voidaan kiistää (mainittu edellä, s. 123).

68 — Ks. asetuksen N:o 44/2001 22 artiklan 4 alakohtaa vastaavasta Brysselin yleissopimuksen 16 artiklan 4 kohdasta 13.7.2006 annettu tuomio GAT (C-4/03, EU:C:2006:457, 22 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

69 — Ks. *lex loci protectionis* -periaatteen soveltamisesta erityisesti asetuksen N:o 864/2004 8 artikla sekä 20.3.1883 tehty teollisoikeuden suojelemista koskeva Pariisin yleissopimus, joka on mainittu julkisasiamies Jääskisen 31.3.2011 esittämässä ratkaisuehdotuksessa *Genesis* (C-190/10, EU:C:2011:202, 29 kohta).

70 — Jenardin selvityksessä esitetään, että kansalliseen itsemääräämisoikeuteen perustuvan kansallisen patentin (tai vastaavan oikeuden) myöntämisen ja alalla säädetyin luonteeltaan yksinomaisen toimivaltasäännön välillä on vastaavuussuhde (mainittu edellä, s. 36).

71 — Ks. tuomio 13.7.2006 GAT (C-4/03, EU:C:2006:457, 22 ja 23 kohta).

b) Asetuksen N:o 44/2001 22 artiklan 4 alakohdan mahdollinen soveltaminen käsiteltävässä asiassa

55. Täsmennän alkuun, että jos unionin tuomioistuin ratkaisee asian vastoin ensimmäiseen ennakkoratkaisukysymykseen ehdottamaani ratkaisua eli siten, että asetusta N:o 44/2001 on sovellettava pääasiassa kyseessä olevan kaltaisessa riita-asiassa, on nähdäkseni selvää, että sanamuotonsa puolesta 22 artiklan 4 alakohdassa säädetty toimivaltasääntö, eivät kyseisen asetuksen muihin säännöksiin sisältyvät säännöt,⁷² määrittää, mikä tuomioistuin on toimivaltainen ratkaisemaan kyseisen Benelux-tavaramerkin pätevyyden.

56. Kyseisen 22 artiklan 4 alakohdan soveltamisalaan kuuluvia riita-asioita koskevan tuomioistuimen toimivallan jakamisessa määräävä tekijä on se tiivis yhteys, jonka on oltava olemassa riitautetun immateriaalioikeuden ja sen alueen välillä, jolla kyseisellä oikeudella on suoja.⁷³ Benelux-tavaramerkin kaltaisen oikeuden yhtenäinen vaikutus muodostaa erityistapauksen, koska se on voimassa kolmessa Benelux-maassa ja sillä on niissä yhtenäinen suoja,⁷⁴ joten mielestäni asetuksen N:o 44/2001 22 artiklan 4 alakohdan ensimmäisessä alakohdassa viitattua aluetta olisi pidettävä tässä tapauksessa koko Benelux-alueena,⁷⁵ joka on rinnastettavissa yhden jäsenvaltion alueeseen, kuten unionin tuomioistuin on todennut analogisissa asiayhteyksissä.⁷⁶ Katson siis, että erityisesti Benelux-tavaramerkin kohdalla kyseisten kolmen valtion alueet on nimetty yhteisesti ja jokaisen valtion tuomioistuimet ovat mahdollisesti toimivaltaisia, joten niitä kaikkia voidaan pitää ”parhaina” soveltamaan kyseisten valtioiden käyttöön ottamaa yhtenäistä järjestelmää asianomaisen tavaramerkin kohdalla.

57. Korostan, että tuomioistuinten toimivallan kansallista jakamista koskevaa sääntöä, josta on säädetty nimenomaisesti eurooppapatentin osalta 22 artiklan 4 alakohdan toisessa alakohdassa, ei pidä soveltaa Benelux-tavaramerkkiin, sillä kyseiset järjestelmät ovat täysin erilaisia.⁷⁷ Eurooppapatentti eroaa nimittäin Benelux-tavaramerkistä siten, että se ei muodosta yhtenäistä oikeutta vaan se vastaa joukkoa kansallisia patenttioikeuksia.⁷⁸ Komissio toteaaakin, että oikeudellisesti kyseessä ovat edelleen erilaiset patentit, joilla säilyy yksilöllinen yhteys asianomaiseen kansalliseen alueeseen. Tämä on syy siihen, että tuomiovalta jää siihen valtioon, jonka alueella eurooppapatentille on haettu suojaa, kuten käy myös tiukasti kansallisten immateriaalioikeuksien kohdalla.

72 — Ks. asetuksen N:o 44/2001 muiden säännösten mahdollisesta vaikutuksesta immateriaalioikeuksien alalla tämän ratkaisuehdotuksen 23 kohta.

73 — On syytä muistaa, että kaikki asetuksen N:o 44/2001 22 artiklassa säädetyt toimivaltasäännöt perustuvat ainoastaan kanteen kohteeseen ja niitä sovelletaan asianosaisten kotipaikasta riippumatta, joten kyseisen artiklan 4 alakohtaa voitaisiin soveltaa teoriassa, vaikkei yksikään asianosaisista olisi sijoittautunut yhteenkään jäsenvaltioon, etenkin mihinkään Benelux-maahan; näin ei kuitenkaan ole nyt, sillä pääasian vastaaja on Luxemburgin oikeuden mukaan perustettu yhtiö.

74 — Ks. sekä tavaramerkkejä koskevan Benelux-maiden yleissopimuksen 1 artiklaa että BMW:n 37 §:ää koskeva selvitys sekä huomautukset tämän ratkaisuehdotuksen alaviitteessä 19 mainituissa perusteluissa.

75 — Benelux-alue muodostuu BVIE:n 1.16 artiklan mukaan Belgian kuningaskunnan, Luxemburgin suurherttuakunnan ja Alankomaiden kuningaskunnan alueista Euroopassa.

76 — Ks. tuomio 7.9.2006, Bovemij Verzekeringen (C-108/05, EU:C:2006:530, 20 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen), jossa muistutetaan, että ”*BMB:ssä* [josta on tullut Benelux-maiden henkisen omaisuuden järjestö] rekisteröityjen tavaramerkkien osalta Benelux-alue on rinnastettava jäsenvaltion alueeseen, sillä [jäsenvaltioiden tavaramerkkilainsäädäntöjen lähentämisestä 21.12.1988 annetun ensimmäisen] direktiivin [89/104/ETY (EYVL 1989, L 40, s. 1)] 1 artiklassa tällaiset tavaramerkit rinnastetaan jäsenvaltiossa rekisteröityihin tavaramerkkeihin” (kursivointi tässä). Ks. analogisesti myös 11.8.1995 annettu tuomio Roders ym. (C-367–C-377/93, EU:C:1995:261, 20 kohta), jossa todetaan, että ”viinin valmisteverojen ollessa kyseessä Belgian, Alankomaiden ja Luxemburgin alueita on pidettävä yhtenä ainoana alueena[, koska kyseisten maiden tekemällä sopimuksella] yhdenmukaistettiin – valmisteverojen prosenttimäärä ja edellytykset” kyseisellä alalla (kursivointi tässä).

77 — Ks. eurooppapatenttia koskevan järjestelmän ja yhtenäiseen oikeuteen perustuvan järjestelmän välisestä erosta sekä tämän eron vaikutuksesta tuomioistuimen toimivaltaan Schlosserin selvitys (mainittu edellä, s. 123).

78 — Tämä oikeus myönnetään kiistatta Münchenissä sijaitsevassa Euroopan patenttivirastossa käytävän yhtenäisen menettelyn perusteella, mutta se antaa haltijalleen samanaikaisesti hakemuksessa nimetyissä yhdessä tai useammassa eri valtiossa samat oikeudet kuin mitkä myönnettäisiin kunkin sopimusvaltion kansallisella patentilla (ks. Euroopan patenttisopimuksen 2, 3 64 ja 79 artikla).

58. Erityisistä toimivaltasäännöistä onkin säädetty yhteisön ja sittemmin unionin tasolla käyttöön otettuja yhtenäisiä immateriaalioikeuksia varten nimenomaan siksi, että Brysselin yleissopimuksessa määrätyt ja asetuksessa N:o 44/2001 toistetut toimivaltasäännöt eivät sovellu täysin tällaisten immateriaalioikeuksien erityisiin ominaisuuksiin. Tilanne on ollut tämä yhteisömallin,⁷⁹ yhteisön tavaramerkin,⁸⁰ josta on tullut sittemmin EU-tavaramerkki, sekä vaikutukseltaan yhtenäisen eurooppapatentin⁸¹ kohdalla.

59. Komissio toteaa kirjallisissa huomautuksissaan, että poikkeusjärjestelmät eivät kuitenkaan johda siihen, että toimivaltaiseksi voisi tulla sellaisen valtion tuomioistuin, jossa immateriaalioikeus ei ole voimassa.⁸² Korostan puolestani, että kyseiset säännökset ja erityisesti EU-tavaramerkin pätevyyttä koskevat säännökset johtavat kyseisen asetuksen 22 artiklan 4 alakohtaan sisältyvän säännön täydelliseen syrjäytymiseen, sillä niissä säädetään keskusviraston toimivallasta, kun kyseessä ovat pääasiassa esitetyt mitättömyysvaatimukset, ja erikoistuneen tuomioistuimen toimivallasta, kun kyseessä ovat vastakanteissa esitetyt mitättömyysvaatimukset (erityisesti loukkaamiskanteen yhteydessä), ja nämä tuomioistuimet ovat lähtökohtaisesti sen jäsenvaltion tuomioistuinta, jossa vastaajalla on kotipaikka.⁸³

60. Olen komission tavoin sitä mieltä siitä, että tässä ehdotettu 22 artiklan 4 alakohdan suppea tulkinta johtaa siihen, että kyseisten kolmen unionin jäsenvaltion tuomioistuimet voivat olla yhtä lailla toimivaltaisia käsittelemään Benelux-tavaramerkin mitättömyyskantetta, eikä tällainen tulkinnan tulos vaikuta parhaalta mahdolliselta asetuksen N:o 44/2001 tavoitteiden kannalta.⁸⁴ Jos kyseisen asetuksen katsotaan tästä huolimatta olevan sovellettavissa tällaiseen kanteeseen, kyseinen tulkinta johtuu nähdäkseni sekä 22 artiklan 4 alakohdan sanamuodosta että sen perustasta ja myös tässä kyseessä olevan immateriaalioikeuden erityisistä ominaisuuksista.⁸⁵

79 — Ks. yhteisömallista 12.12.2001 annettu neuvoston asetus (EY) N:o 6/2002 (EYVL 2002, L 3, s. 1), jonka 79–94 artiklassa vahvistetaan yhteisömalleja koskevia oikeudenkäyntejä koskevaa toimivaltaa ja menettelyä koskevat säännöt sekä niiden suhde Brysselin yleissopimuksen määräyksiin.

80 — Ks. yhteisön tavaramerkistä annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 207/2009 ja yhteisön tavaramerkistä annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 40/94 täytäntöönpanosta annetun komission asetuksen (EY) N:o 2868/95 muuttamisesta sekä maksuista sisämarkkinoilla toimivalle yhdenmukaistamisvirastolle (tavaramerkit ja mallit) annetun komission asetuksen (EY) N:o 2869/95 kumoamisesta 16.12.2015 annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2015/2424 (EUVL 2015, L 341, s. 21), joka tuli voimaan 23.3.2016. Erityisesti asetuksen 2015/2424 1 artiklan 90–96 kohdalla muutetaan asetuksen N:o 207/2009 94–108 artiklaa, joissa vahvistettiin toimivaltaa ja menettelyä yhteisön tavaramerkkejä koskevilla oikeudellisilla toimenpiteillä koskevat säännöt määrittämällä erityisesti, missä määrin asetusta N:o 44/2001 voidaan soveltaa kyseisellä alalla (ks. myös asetuksen N:o 207/2009 johdanto-osan 16 ja 17 perustelukappale).

81 — Asetukseen N:o 1215/2012 asetuksella N:o 542/2014 tehdyt muutokset (ks. tämän ratkaisuehdotuksen 10 kohta) on lueteltu viimeksi mainitun asetuksen johdanto-osan 1–12 perustelukappaleessa. Ks. myös asetuksen N:o 1215/2012 71 a artiklaa ja sitä seuraavia artikloja koskevat huomautukset, Mankowski, P., julkaisussa *European Commentaries on Private International Law*, osa I, *Brussels Ibis Regulation*, Magnus, U. ja Mankowski, P. (toim.), Otto Schmidt, Köln, 2016, s. 1075 ja sitä seuraavat sivut.

82 — Komissio viittaa tässä yhteydessä asetuksen N:o 207/2009 97 artiklaan sekä asetuksen N:o 1215/2012 71 a ja 71 b artiklaan, jotka on lisätty asetuksella N:o 542/2014.

83 — Ks. kaikista näistä sisällöltään monitahoisista erityisistä toimivaltasäännöistä erityisesti Beraudo, J.-P., ja Beraudo, M.-J., "Convention de Bruxelles, conventions de Lugano et règlement (CE) n° 44/2001", *JurisClasseur Europe*, nro 3010, 2015, 66 kohta ja sitä seuraavat kohdat sekä Gaudemet-Tallon, H., *Compétence et exécution des jugements en Europe*, LGDJ-Lextenso, Issy-les-Moulineaux, 5. painos, 2015, 118 kohta ja sitä seuraavat kohdat.

84 — Komissio myöntää, että asetuksen N:o 44/2001 soveltaminen antaisi kantajalle valinnanvapauden, mikä ei vastaa täysin kyseisen asetuksen tavoitteita, ja heikentäisi ennustettavuutta BVIE:n 4.6 artiklan sääntöjen soveltamiseen verrattuna, sillä viimeksi mainitut säännöt johtavat useimmiten yhden ainoan tuomioistuimen yksinomaiseen toimivaltaan. Muistutan kuitenkin, että kyseisen asetuksen johdanto-osan 11 ja 15 perustelukappaleen mukaan asetuksella pyritään lähtökohtaisesti varmistamaan, että "tuomioistuimen toimivaltaa koskevien sääntöjen [ennustettavuus on] hyvä", ja "saamaan rinnakkaiset oikeudenkäynnit mahdollisimman vähiin".

85 — Em. Beraudo, J.-P., ja Beraudo, M.-J., katsovat niin ikään, että kun valtiossa tai kansainvälisessä virastossa jätetyn hakemuksen perusteella myönnetään kansainvälisen sopimuksen nojalla useissa valtioissa voimassa oleva oikeus, kunkin kyseisen oikeuden kattaman valtion tuomioistuimilla on yksinomainen toimivalta käsitellä oikeuden rekisteröintiä tai pätevyyttä kyseisessä valtiossa koskevat riidat (ks. 51 kohdan loppuosa).

61. Tätä kielteistä toteamusta täytyy mielestäni myös nyansoida hieman, sillä todennäköisesti vastaavia asioita saatetaan käytännössä usein rechtbank Den Haagin käsiteltäväksi, kuten pääasiassa, sillä se on Benelux-tavaramerkin talletus- ja rekisteröintipaikka.⁸⁶ Vaikuttaa siltä, että jos kantaja voisi valita, minkä Benelux-valtion tuomioistuinten käsiteltäväksi se asiansa saattaa, voisi vastaaja joutua vastaamaan kielellä, jota se ei hallitse, ja se voisi myös aiheuttaa oikeuspaikkakeinottelun (”forum shopping”) riskin. Tällaisella valinnanvapaudella on kuitenkin yleissääntöön verrattuna vähemmän vakavia aineellisia seurauksia Benelux-tavaramerkkiin liittyvässä erityisessä asiayhteydessä, sillä Benelux-tavaramerkkiin sovellettava säännöstö on yhdenmukaistettu kokonaan kyseisten jäsenvaltioiden välillä ja sitä tulkitaan yhtenäisellä tavalla.⁸⁷

c) BVIE:n 4.6 artiklan täydentävän soveltamisen mahdottomuus

62. Niiden rajoitusten ratkaisemiseksi, joihin asetuksen N:o 44/2001 22 artiklan 4 alakohdan mahdollinen soveltaminen Benelux-tavaramerkin kaltaista vaikutuksiltaan yhtenäistä immateriaalioikeutta koskevassa riita-asiassa johtaa,⁸⁸ ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin pohtii mahdollisuutta soveltaa ilmeisesti liitännäisesti BVIE:n 4.6 artiklaan sisältyviä alueellista toimivaltaa koskevia sääntöjä sen määrittämiseksi, minkä Benelux-maan tuomioistuimilla on tarkalleen ottaen toimivalta tällä alalla.⁸⁹

63. Korostan alustavasti, että BVIE:n 4.6 artiklassa luetellaan runsas joukko peräkkäisiä toimivaltasääntöjä,⁹⁰ jotka sisältönsä puolesta eroavat selvästi asetuksen N:o 44/2001 22 artiklan 4 alakohdassa säädetystä luonteeltaan yksinomaista toimivaltaa koskevasta säännöstä. On lisättävä, että vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan 22 artiklan 4 alakohdan kaltaisia asetuksen N:o 44/2001 säännöksiä on tulkittava itsenäisesti, ei jäsenvaltioiden oikeuden yhteydessä.⁹¹

64. Katson tästä huolimatta, että kaikki viittaaminen – myös täydentävällä tavalla tapahtuva – BVIE:n kyseiseen määräykseen on suljettava pois, jos unionin tuomioistuin toteaa, että asetuksen N:o 44/2001 on syrjäytettävä kyseinen määräys 71 artiklansa nojalla. Nimittäin tällöin ainoastaan asetuksen N:o 44/2001 säännöksiä voitaisiin soveltaa sellaisten toimivaltaa ja menettelyä koskevien ristiriitojen ratkaisemisessa, joita pääasiassa kyseessä olevien kaltaisissa riita-asioissa voisi ilmetä.

65. Se, että kantaja voisi nähdäkseni saattaa asian erotuksesta minkä tahansa Benelux-maan tuomioistuinten käsiteltäväksi, jos kyseisen asetuksen 22 artiklan 4 alakohtaa olisi sovellettava tällaisessa riita-asiassa, aiheuttaa hankaluuksia, jotka ovat kuitenkin voitettavissa, sillä kyseiseen asetukseen sisältyy ratkaisuja ongelman korjaamiseksi. Rinnakkaisten oikeudenkäyntien ollessa kyseessä kansainvälinen toimivalta siis jakautuisi kyseisten kolmen valtion kesken kyseisen asetuksen

86 — Tämä todennäköisyys perustuu siihen, että Haagissa sijaitsee BBIE, jolle voidaan esittää Benelux-tavaramerkin rekisteröintiä koskevia hakemuksia joko suoraan tai kansallisen hallintoviranomaisen kautta, jonka on toimitettava vastaanottamansa hakemus BBIE:lle (BVIE:n 2.5 artiklan 1 ja 4 kappale). Benelux-maat ovat sitä paitsi hyväksyneet joukon BVIE:n 4.6 artiklassa toistettuja sääntöjä tällaisen tuomioistuimen toimivallan keskittymisen välttämiseksi (ks. tämän ratkaisuehdotuksen alaviite 49).

87 — Benelux-maiden tuomioistuimen perustamisesta ja perussäännöstä tehdyn sopimuksen (ks. tämän ratkaisuehdotuksen alaviite 13) 6 artiklan sekä BVIE:n 1.15 artiklan mukaisesti kolmen Benelux-maan tuomioistuimet voivat tai niiden jopa täytyy saattaa viimeksi mainitun sopimuksen määräysten tulkintaa koskevat ennakkoratkaisukysymykset kyseisen tuomioistuimen käsiteltäväksi.

88 — Ks. kyseisistä rajoituksista tämän ratkaisuehdotuksen alaviite 84.

89 — BVIE:n 4.6 artiklan määräysten mahdollisesta soveltamisesta asetuksen N:o 44/2001 artiklan sääntöjä täydentävällä tavalla, ks. em. Schaafsma, S. J., 9 kohta.

90 — Sisältö on esitetty lyhyesti tämän ratkaisuehdotuksen alaviiteessä 48.

91 — Ks. asetuksen N:o 44/2001 22 artiklan 4 alakohtaa vastaavasta Brysselin yleissopimuksen 16 artiklan 4 kohdasta 15.11.1983 annettu tuomio Duijnste (288/82, EU:C:1983:326, 16–19 kohta) ja 13.7.2015 annettu tuomio GAT (C-4/03, EU:C:2006:457, 14 kohta) sekä analogisesti kyseisen asetuksen 22 artiklan 1 alakohdasta 17.12.2015 annettu tuomio Komu ym. (C-605/14, EU:C:2015:833, 23 kohta).

27–30 artiklasta, joita sovelletaan jäsenvaltioiden tuomioistuinten välillä mahdollisesti tapahtuvan samanaikaisen vireilläolon ja samassa yhteydessä käsiteltävien kanteiden yhteydessä,⁹² ilmenevän säännön mukaan, jossa ensisijaiseksi katsotaan tuomioistuin, jossa asia on pantu ensiksi vireille; tämä näkemys perustuu kyseisiin artikloihin liittyvään unionin tuomioistuimen oikeuskäytäntöön.⁹³

66. Jos unionin tuomioistuin pitää siis välttämättömänä vastata toiseen ja kolmanteen ennakkoratkaisukysymykseen, sen tulisi mielestäni vastata, että asetuksen N:o 44/2001 22 artiklan 4 alakohtaa on tulkittava siten, että Benelux-tavaramerkin rekisteröintiä tai pätevyyttä koskevan, rajat ylittävän riita-asian tutkimiseen ovat toimivaltaisia jokaisen niiden kolmen jäsenvaltion – Belgian kuningaskunnan, Luxemburgin suurherttuakunnan ja Alankomaiden kuningaskunnan – tuomioistuimet, joiden alueella kyseisellä immateriaalioikeudella on vaikutuksia ja joiden alueella sitä on suojattava yhtenäisellä tavalla.

V Ratkaisuehdotus

67. Edellä esitetyn perusteella ehdotan, että unionin tuomioistuin vastaa rechtbank Den Haagin esittämiin ennakkoratkaisukysymyksiin seuraavasti:

Tuomioistuimen toimivallasta sekä tuomioiden tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta siviili- ja kauppaoikeuden alalla 22.12.2000 annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 44/2001 71 artiklaa on tulkittava siten, että kun rajat ylittävä riita-asia kuuluu sekä kyseisen asetuksen että Haagissa 25.2.2005 allekirjoitetun immateriaalioikeuksia (tavaramerkit ja mallit) koskevan Benelux-maiden sopimuksen soveltamisalaan, jäsenvaltio voi edellä mainitun asetuksen 71 artiklan 1 kohdan mukaisesti soveltaa kyseisen sopimuksen 4.6 artiklassa määrättyä tuomioistuimen toimivaltaa koskevia sääntöjä.

92 — Ks. myös asetuksen N:o 44/2001 johdanto-osan 15 perustelukappale. Kyseisen asetuksen 29 artiklassa säädetään erityisesti, että ”jos useampi tuomioistuin on yksinomaisesti toimivaltainen”, kuten voi olla, jos asetuksen 22 artiklan 4 alakohtaa sovelletaan Benelux-tavaramerkkiä koskevassa riita-asiassa, ”on muiden tuomioistuinten kuin sen, jossa kanne on ensin nostettu, jätettävä asia tutkimatta”.

93 — Ks. erityisesti kyseisen asetuksen 22 artiklassa säädetyn yksinomaista toimivaltaa koskevan säännön suhteesta saman asetuksen 27 artiklasta ilmenevään vireilläoloa koskevaan sääntöön, 3.4.2014 annettu tuomio Weber (C-438/12, EU:C:2014:212, 48 kohta ja sitä seuraavat kohdat).